

Decisiones Sacramentales, Theologicæ, Canonicæ, & Legales

In Quibus Tota materia Sacramentorum, Theologiæ Moralis, Juris Canonici, & Quæstiones plurimæ Juris Civilis explicantur, dilucidantur, & traduntur, Eruditionibus, Historiis, & Exemplis adornatæ ; Opus Episcopis, Vicariis, Parochis, Confessariis, aliisque Studiosis utile, ac jucundum In Libris novem ...

De Virtute Ac Sacramento Pœnitentiæ Decisiones

Chiericato, Giovanni Maria

Augustæ Vindelicorum, 1730

Decisio III. Argumentum. Disquiritur, An post adimpletam Pœnitentiam Sacramentalem teneamur facere alias pœnitentias voluntarias? Rationes pro utraque parte, & resolutio quæsitæ. Utilitates ex ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94661](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94661)

infinatam ex Divina Majestate injuriata, cui purus homo non valet offerre satisfactionem tanti valoris, ut illi gravitati adæquetur; ideo Christus Deus, & homo pro nobis satisfacere dignatus est; ita tamen, & sub hac conditione, ut cum ejus satisfactione, etsi copiose, & superabundanter facta, concurrerent cooperationes, ac satisfactiones nostræ, tùm in mandatorum observantia, tùm in Sacramentorum applicatione, ac in exercitio virtutum, operumque pœnialium; ut pluribus in locis docet Emin. Cardin. de Lauræa in tractatu de Incarnatione disp. 20. n. 35. & disp. 21. n. 36. & in tomo de Pœnitentia disp. 13. n. 29. & 30. cujus verba ad majorem lectoris intelligentiam placet hic transcribere: *Deus videns humanum genus lapsum per Ade peccatum, volens satisfaceri sue justitiæ, & liberari homines ab illa culpa, & pœna debita pro ipsa; nec non & quotiescunque homo laboraret in mortale, decrevit, Verbum Divinum incarnari, & suis actibus satisfacere pro culpis illis, in quas deberent homines incidere; & redimere eos a pœna æterna toties debita; non quidem omnes, & absolute: sed eos, qui aliquos actus exercerent, & aliquod Sacramentum applicarent, vel vorum illius haberent, & sic patet, quomodo & Christus satisfecerit copiose, & quod sit necessaria satisfactio hominis. Et hoc dicere intendunt Theologi, cum dicunt, Christum satisfecisse pro culpis, & pœnis hominum in actu primo; idest, meruit, ut satisfactiones hominum essent Deo acceptæ, & merituri, ut iis postitis, ipse placaretur, & culpam, ac æternam pœnam remitteret. Itaque actus hominis pœnitentiales sunt satisfactorii in virtute satisfactionis Christi; & dici possunt quasi complementum exiguum a Christo, ut ejus satisfactio prodest homini; & hoc modo puto intelligendum illud Apostoli ad Colossens. 1. Adimpleo ea, quæ defunt passionum Christi in carne mea; nihil enim videtur defuisse passioni Christi, nisi nostra cooperatio, nostraque particularis satisfactio.*

Hæc est igitur necessitas, qua adstringitur peccator ad pœnitentiam; etsi Christus pro omnibus satisfecerit; quia Christi satisfactio fuit cum conditione, ut & nos peccatores pœnitentiam ageremus; idque habetur expressè in Scriptura Sacra: Luc. 3. *Facite fructus dignos Pœnitentiæ.* Luc. 13. *Nisi pœnitentiam egeritis, omnes peribitis.* Et Apostolus Petrus in prima sua concione ad Judæos ait Act. 2. *Pœnitentiam agite, & baptizetur unusquisque vestrum in nomine Domini.* Et cap. 3. *Pœnitimini ergo, & convertimini; ut deleantur peccata vestra, & in Epist. 2. capit. 3. Non tardat Dominus promissionem suam. ut quidam existimant, sed patienter agit propter vos, nolens aliquos perire; sed omnes ad pœnitentiam reverti.* Et Joannes in Apocalypsi cap. 2. *Age pœnitentiam, & prima opera fac.* Et cap. 3. *Emulare, & pœnitentiam age.* Et Apostolus Paulus in epist. 2. ad Cor. c. 7. *Quæ secundum Deum tristitia est, pœnitentiam in salutem stabilem operatur.*

Et ex his omnibus manifesta fit falsitas doctrinæ Lutheri, & Calvini negantium necessitatem pœnitentiæ post commissâ peccata; attentis meritis, & satisfactionibus Christi, qui gratis nos justificavit: gratis enim nos redemit, quia scilicet ex sua sola benevolentia, & absque nostro merito; at ejus Passio, & redemptio præscindit ab operibus nostris; quibus debemus cooperari ad nostram salutem, obtemperando mandatis; & post eorum transgressionem, dolendo, peccatum deestando,

ac opera pœnitentialia agendo, ut fructum Passionis Christi consequi possimus.

DECISIO III.

ARGUMENTUM.

Disquiritur, An post adimpletam Pœnitentiam Sacramentalem teneamur facere alias pœnitentias voluntarias? Rationes pro utraque parte, & resolutio quæsitæ Utilitates ex voluntariis pœnitentiis. Atrocitas pœnarum Purgatorii. Difficultas in assequendo fructu Indulgentiarum.

SUMMARIUM.

- 1 Afflictiones voluntariæ præter Sacramentalem Pœnitentiam an de Præcepto assumendæ? Rationes pro affirmativa num. 2. Pro negativa num. 3.
- 4 Penalitates spontaneæ sunt utilissimæ.
- 5 Carnifice deficiente unus ex pluribus Reis assumendus.
- 6 Pœnitentia Sacramentalis an debeat totum reatum?
- 7 Remissio culparum an certò sciatur in hac vita?
- 8 Pœnitentia antiqua erant annorum septem.
- 9 Purgatorium pro satisfactione culparum an expediat eligere?
- 10 Purgatorii pœna quàm sint acerbæ?
- 11 Indulgentia an valeant pro his, qui respuunt voluntarias Pœnitentias?
- 12 Indulgentia ut plurimum infructuose. Et cur?
- 13 Exempla Animarum Purgatorii petentium suffragia.
- 14 Regularibus omnibus concessa Indulgentia plenaria in articulo mortis.
- 15 Venialia cur raro dimittantur in hac vita?

Stante igitur necessitate dolendi, ac pœnitendi pro obtinenda remissione actualium peccatorum, alia quæstio est examinanda; an scilicet, post adimpletam Pœnitentiam Sacramentalem, teneamur de Præcepto assumere alias Pœnitentias voluntarias pro remissione reatus, seu pœnæ temporalis, quæ remanet luenda vel in hac vita, vel in Purgatorio pro culpis jam dimissis?

Pro parte affirmativa facit primò Scriptura Sacra, quæ in pœnitente requirit opera pœnitentialia, lacrymas, jejunia, &c. Ita Joel. cap. 2. *Convertimini ad me in toto corde vestro; in jejunio, & fletu, & planctu.*

Secundò, quia Christus Dominus dixit Matth. 5. *Vers. 5. Beati qui lugent &c.* ubi glossa interlin. & ordin. declarat, *Beati qui lugent pro suis, vel aliorum peccatis.* Et idem docent SS. Patres Hilarius, Chrysostomus, Theophylactus, Chromatius, Hieronymus, Leo, quorum sententias refert Barradas tom. 2. in Evangel. lib. 7. cap. 2. super illud, *Beati, qui lugent*, ac alias plures adducit Suarez de Pœnitentia disp. 15. sect. 7. num. 30.

Tertiò, quia Concilium Tridentinum sess. 6. cap. 14. docens Pœnitentiam esse secundam tabulam naufragii, eamque consistere in contritione, ac confessione peccatorum; subdit, illud require-

re etiam Satisfactionem per jejunia, eleemosynas, orationes, & alia pia spiritualis vita exercitia.

Quartò, quia Cassianus Collat. 23. cap. 15. scriptum reliquit; eum, qui post baptismum mortaliter peccavit, aut diuturna pœnitentis afflictione, ac pœnali dolore purgandum; aut certe pro his in futuro æterni ignis suppliciis addicendum. Quibus verbis innuere videtur; eum, qui post confessionem, non curat voluntariis afflictionibus satisfacere pro pœna temporali, peccare mortaliter, & esse damnandum in inferno.

Quintò suadet ratio; sicut enim peccatum commissum est ab anima, & corpore simul; sic justitia exigit, ut pœna solvatur non à sola anima, sed etiam à corpore. Hoc autem nullam pœnam solveret, nisi affligeretur in hac vita; & satisfactio pro peccatis esset facienda ab anima in Purgatorio. Ita Canus de Pœnit. relect. par. 3. concl. 2. & Paludan. in 4. dist. 17. quest. 1. art. 4. in 5.

3 Nihilominus contraria sententia communis est apud Theologos, qui tenent, esse quidem de Præcepto satisfactionem Sacramentalem, impositam per Confessarium pœnitenti; non autem ultroneam satisfactionem virtute Pœnitentiæ debitam pro pœna temporali, quæ remanet post dimissa peccata; hanc enim absque culpa potest homo velle solvere non in hac vita, sed in Purgatorio. Probant hanc libertatem ita.

Primò: Nulla lex obligat reum, ut ipsemet in se puniat delictum; sed solum ut sustineat patienter pœnam à Jure inflictam. Cùm ergo Deus sit iudex, & vindex peccatorum, & in Purgatorio, & puniat ad æqualitatem, quando in hac vita satisfactum non est, potest peccator sine ulla injuria differre castigationem, seu satisfactionem sui peccati usque ad Purgatorium.

Secundò: Nulla est differentia inter pœnam temporalem debitam pro peccatis mortalibus dimissis, ac inter illam debitam pro peccatis venialibus non dimissis. Sed peccator hanc non tenetur diluere in hac vita ex præcepto; & sufficit ei, si satisfaciatur pro venialibus in Purgatorio. Ergo idem dicendum de satisfactione pro mortalibus, de quibus fuit confessus, & absolutus.

Tertiò: Quod non est contra charitatem Dei, vel proximi, & non privat æterna beatitudine, potest omitti in hac vita absque culpa mortali. Sed differtur satisfactionem non sacramentalem, sed sola virtute Pœnitentiæ debitam pro peccatis dimissis, & pro pœna temporali, non est contra charitatem Dei, vel sui ipsius; quia Animæ Purgatorii sunt in gratia, & licet eis differatur possessio æternæ beatitudinis, tamen de ea sunt securæ. Igitur non est de Præcepto satisfacere per pœnalitates voluntarias in hac vita.

Quartò: Quia Concilium Tridentinum sess. 14. de Pœnit. cap. 1. loquens de necessitate Pœnitentiæ; & explicans, in quibus hæc necessitas consistat, nominat tantummodò dolorem ad detestationem peccati, atque emendationem vitæ; non autem voluntariam assumptionem pœnarum pro satisfactione pœnæ temporalis; ita enim dicit: *Ut perveritate abjecta, & emendata, tantam Dei offensionem cum peccati odio, & pio animi dolore detestarentur.* Et eadem sess. 14. cap. 8. differens de satisfactione, quæ fit per pœnalitates voluntariæ assumptas in hac vita; ostendit quidem uberimum fructum ex ea provenientem; sed numquam nominat eam necessariam de Præcepto, nisi quando

imponitur à Confessario in Sacramento Pœnitentiæ. Igitur absq; culpa possunt homines post adimpletam satisfactionem, & Pœnitentiam sibi à Sacerdote injunctam, abstinere ab ulteriori satisfactione pro pœna temporali, quam luere debent pro peccatis confessis, & dimissis; reservantes sibi illam luendam in Purgatorio.

Neque obstant argumenta contraria; quia tria prima ex Scriptura Sacra, & ex Concilio Tridentino intelligenda sunt de exhortatione, non autem de Præcepto. Quartum verò dictum à Cassiano interpretandum est de peccatoribus non accedentibus ad Sacramentum Pœnitentiæ, vel saltem in voto illud non suscipientibus cum perfecta contritione. Et ad quintum respondetur, rationem illam non urgere; aliàs sequeretur, quod Animæ in Purgatorio existentes, cum sint corpore exuta, non satisfacerent pro peccatis, de quibus corpus fuit particeps; & tamen contrarium est de fide. Præterquam quod corpus, velit, nolit, non potest se omnino eximere à pœnalitatibus in hac vita; nam ut ait Job. 14. 1. *Homo natus de muliere, brevi vivens tempore, repletur multis miseriis.* Et Rex Salomon testatur est Eccl. 1. 14. *Vidi cuncta, quæ sunt sub Sole; & ecce universa vanitas, & afflictio spiritus.* Et cum retulisset omnes delicias, quibus trui conatus est in vita sua, subjunxit Eccl. 2. 11. *Vidi in omnibus vanitatem, & afflictionem animi.* Nec leve est pœnalitas, quam patitur homo, in deliciis vivens, dum recordatur, se esse moriturum, & quod anima separanda est à corpore; juxta exclamationem ejusdem Salomonis Eccl. 4. 1. *O mors, quàm amara est memoria tua homini pacem habenti in substantiis suis?*

Porro, quamvis homines non adstringantur de Præcepto ad voluntarias pœnalitates assumendas pro satisfactione pœnæ temporalis remanentis post Sacramentalem confessionem, nihilominus magni refert, ut ipsi satagent, eas assumere, & spontaneas pœnitentias facere ex sequentibus motivis.

Primò ex jam dicto, quod sicut corpus peccavit unâ cum anima; ita convenit, ut ipsum quoque pœnitentiam faciat, & pœnalitates voluntarias; ad satisfaciendum in se assumat. Ubi duo Rei sunt ad mortem condemnati, deficiente carnifice contingit frequenter, ut Judices offerant vitam uni eorum, si velit in alium exequi sententiam, ut eleganter differit Tholosanus in Synagm. Jur. libr. 3. cap. 38. n. 5. Anima, & Corpus correi sunt ob peccatum ad mortem damnati. Si igitur anima per pœnitentiam puniat corpus, liberat seipsam à sententia mortis, ac ipsum correum salvum facit in æternitate. Ideò ait Tertullianus lib. de Pœnitentia. *In peccatorem Pœnitentia pronuncians, pro Deo indignatione fungitur.*

Secundò, ut sciant peccatores ex regula ordinaria per Pœnitentiam sacramentalem tolli quidem peccata quo ad maculam, non autem quo ad reatum; nisi enim interveniat intensissimus dolor, & amarissima contritio, delentur quidem peccata virtute Sacramenti Pœnitentiæ quo ad culpam, & pœnam æternam; sed remanet pœna temporalis, satisfacienda vel in hac, vel in alia vita, ut definitum est in Concilio Trident. sess. 14. can. 12. his verbis: *Si quis dixerit totam pœnam simul cum culpa remitti semper à Deo, satisfactionemque pœnitentium non esse aliam, quàm fidem, quæ apprehendunt, Christum pro eis satisfecisse: Anathema sit.*

Tertiò:

Tertiò: quia omnes Sancti, qui in quocunque statu naturæ, legis Moylis, & Gratiæ lapsi sunt in peccata; quamvis per contritionem veram obtinuerint remissionem; non cessarunt usque ad mortem Pœnitentiam agere, affligendo seipsos multis pœnalitatibus, ut de Adamo, de Rege David, & de S. Maria Magdalena licet videre.

Quartò: Nam non affligere corpus, quod peccavit, idem est, ac si adultera, cui conjux pepercit, iterum alluderet, ac blandiretur adultero. Siquidem anima, quæ cum corpore voluptates reas capit, dicitur moraliter mœchari, juxta illud: *Fornicata es cum amatoribus multis. Hier. 3. 1.* & hinc insurgit major Dei contemptus, testante S. Jo. Chrysost. *Hom. 60. ad Populum: De peccatis non dolere, magis Deum irasci facit, quam peccare.*

7 Quintò: Tanto magis, quia nullus in hac vita, absque speciali revelatione, potest esse certus de sua justitia, & de obtenta remissione peccatorum, juxta illud *Egcl. 9. Nescit homo, utrum amore, an odio dignus sit? Et Ecclesiast. 5. De propitiato peccato noli esse sine metu; & Prov. 30. Quis potest dicere: mundum est cor meum; purus sum a peccato?* ut latè demonstrat Collegium Salmanticæ. in *Cursu Theologico tom. 6. tract. 14. disp. 9. §. 1. & 2.* Idcirco qui certus est offendisse Deum, & incertus est, an sibi condonaverit offensas, debet in operibus pœnalibus, ex amore pœnitentiæ se exercere; & per ea se magis, ac magis præparare ad gratiam Dei verè obtinendam; *Deus enim recipit eum, qui ad se confugit; ut docet S. Thomas 1. 2. q. 112. art. 2. & 3.*

Sextò: sed præcipuè, esto, quod nobis verè sint dimissa peccata, incumbendum est actibus pœnitentialibus, ut evellantur mali habitus, & inclinationes vitiosæ, quæ remanent in anima, post peccatum. Hoc expressum est ab eodem Tridentino Concilio d. sess. 14. cap. 8. in illis verbis: *Satisfactoria pœna medentur peccatorum reliquiis, & vitiosos habitus, malè vivendo comparatos, contrariis virtutum actionibus tollant.*

Septimò. Et super omnia expedit pro peccatis dimissis continuam pœnitentiam facere, ne iterum in eadem peccata labamur. Hoc idem notatur à *Trid. Conc. cit. cap. 8.* dum dicit, quod eadem satisfactoria pœnæ magnopere à peccato revocant, & quasi freno quodam coercent, cautioreque & vigilantiores in futurum pœnitentes efficiunt. Causa tot relapsuum post confessionem; & tot recidivorum ad vomitum peccati, est omissio operum pœnalia. Satisfactio à Confessario imposita tam modica est, ut ea breviter adimpleta, statim obliviscatur pœnitens gravitatem offensæ Dei, & reincidat in priores culpas, à quibus abstinere, si more primitivæ Ecclesiæ longas, & afflictivas pœnas assumeret; asserente Angelico Doctore in *Supplement. quest. 15. art. 2. in corp.* Quod non facile homo ad peccata redit, ex quo pœnam expertus est. Celsitantum equum calcari percutimus, ne iterum pede offendant; & teste Divo Gregorio in *prim. Psal. pœnit. Omnis curatio, quanto difficilius acquiritur, tanto acquisita cautius custoditur.* Hinc consuetum fuit in Ecclesiâ, ut pro majoribus criminibus pœnitentia non minus, quam spatio septem annorum 8 concluderetur, *cap. Hoc ipsum. 33. quest. 2.* quæ autem sint crimina majora, leguntur in Canonibus Pœnitentialibus impressis in fine tertiæ partis Decreti Gratiani; & relatis etiam à Reginaldo in

Praxi fori Pœnitentialis lib. 7. n. 54. quos legisse Confessarios juvabit.

Sed dicet aliquis. Non curo differre satisfactionem pro peccatis meis post mortem, si sufficit 9 ea luere in Purgatorio. Huic respondeat pius, ac eruditissimus Theologus Georgius Gobatus in *suo Quinario tract. 4. n. 288.* ubi *Vers. 2.* scribit: *Nonnullas animas in Purgatorii fluminis ira graviter cruciari, ut plurimum annorum pœnitentia valdè rigida non aquet valore illum cruciatum; & citat Bonacinam tom. 1. De Indulgentiis disp. 6. quest. 1. punct. 2. n. 3.* Toletum *lib. 6. cap. 13.* ubi adden. subdit: *constat ex Beda lib. 5. cap. 13. Histor. Anglic. nonnullas animas ad extremum usque judicii diem pœnis illis divexandas esse: & Martinum de Rota in libello de statu Animarum Purgatorii; ubi cap. 5. ait: La graverza, e durezza di queste pene è tale, che la minore di esse, come dice Sant' Anselmo, è maggiore, che le maggiori della nostra vita.* E Sani Agostino tiene per ignorante colui, che per mancamento di questa consideratione dimanda di Patire nel Purgatorio, potendolo evitare con la penitenza in questa vita. Et de hac re horrida refert exempla. Igitur quàm imprudens est dicere, luam Peccata mea in Purgatorio? Sed adhuc ille replicabit, spero effugere pœnas etiam Purgatorii ob frequentiam Indulgentiarum, quæ in Ecclesiâ Catholica conceduntur. Quid in contrarium tantæ spei allegari potest?

In primis opponi potest doctrina Cajetani, quam amplexus est Navarrus in *tract. de Jubilæo, & Indulgent. notab. 21.* quod scilicet, Indulgentiæ nihil prosint illis, qui post confessionem suarum culparum, non curant per voluntarias pœnitentias, ac afflictiones satisfacere pro ipsis. Ne pigeat Lectorem audire verba Navarri: *Mover me (ait) ad hanc opinionem tenendam; primo quod per eam suus honor Indulgentiis servatur; Christiani ad pœnitentia opera subeunda excitantur; obstruuntur ora in Indulgentias debacchantium; & suffragia Ecclesiæ non contemnuntur.* Deinde movet me, quod indignus est aliena ope, qui sibi non vult operari, cum possit, juxta leg. *Bona fides ff. Depositi, & gloss. 2. & com. Doctr. in cap. Quæ in Ecclesiis.* De consuet. cui alludit illud Apostoli 2. ad Thessalon. *Qui non vult operari, non manducet.* Qui ergo pœnitens etiam si gratiam Dei gratum facientem habeat, non vult, aut non curat, cum possit, satisfacere de reliquiis suorum peccatorum, sive de pœna, quam pro eis debet temporali, indignus erit ope aliena; & per consequens, ut Ecclesiâ ei de thesauro prædicto subveniat. Subdit postea idem Auctor alias sex rationes ponderosas pro sua opinione ibi videndas; quam non improbabilem vocat Henriquez *lib. 7. cap. 8. num. 3.* & alii, inter quos Fumus *Verb. Indulgentia num. 13.* sic pronuncians: *Aliqui sunt repidi, qui licet sint in gratia, rogant tamen sibi dari parvissimam pœnitentiam, & gaudent cum parva datur; & cum illam minimam executi fuerint, non curant aliam facere, & istis sic negligentibus non prosunt Indulgentiæ.* Ex quo patet, quod quasi omnes remaneant decepti.

Scio opinionem hanc rejici communi calculo Doctorum, & praxi Ecclesiæ; nihilominus cordatis viris est attendendum: præterquam quod advertendi sunt hi, qui solis Indulgentiis volunt satisfacere pro suis peccatis; non autem voluntariis pœnitentiis, apud plurimos, ac gravissimos Doctores nimis

nimis verum reputari dictum Glossæ in Clem. 1. de Reliq. & Vener. Sanctor. propè fin. videlicet, paucos indulgentias consequi ob defectum conditionum, quæ requiruntur à Pontifice in suscipiente ipsas Indulgentias; quod etiam affirmat ipse Navarrus de Indulg. Not. 17. & Felinus in Sermone de Indulgentiis; quos citat, & sequitur P. Gobat. d. tract. 4. quæst. 75. à num. 243. & seqq. ubi & ipse dubitat, multos credentes recipere indulgentias, remanere sine effectu earum, ob conditiones non perfecte adimpletas. Præterquam quod Indulgentia reatum pœnæ dimitunt, sed non sunt medicinales pro evitandis futuris peccatis, & non augment meritum, nec thesaurum Ecclesiæ, prout faciunt afflictiones, & pœnitentiæ voluntariæ per hominem iustum exercitæ, & assumptæ. Quare Passerinus in tract. de Indulgentiis q. 122. num. 933. ita scribit: Est verò consilium optimum pœnitentiis iunctas implere, non obstante quod pœnitens lucratus fuerit Indulgentiam. Tum quia non est forsitan certus, quod per illam Deo satisfecerit, quia potest esse, quod verè lucratus non fuerit. Tum quia adimpletio illa, si non sit necessaria ad satisfaciendum, est utilis ad merendum, & ad augendum thesaurum satisfactionum in Ecclesia, ex quo possit per Indulgentias satisfieri Deo.

Confirmatur hucusque dicta pluribus exemplis Religioforum, & Monialium; quarum animæ apparuerunt Ven. Sorori Franciscæ à Sanctissimo Sacramento Carmelitæ Discalceatæ petentes suffragia, ut liberarentur ab igne Purgatorii, in quo cruciabantur, ut legitur in Aureo illo libello, cuius titulus est, *Lume à Vivi dall' esempio de Morti*, impresso Venetiis per Stephanum Curti Bibliopolam anno 1680. cum Annotationibus Illustrissimi, ac Reverendissimi Mendoza Episcopi Omenis; quandoquidem certum est, omnes Regulares utriusque sexus gaudere Indulgentia plenaria in articulo mortis vigore Bullæ Pauli Papæ Quinti incipient. *Romanus Pontifex*, &c. quæ in Bullario Romano, inter illas ejusdem Pontificis, est la XXI. quod notant Moralistæ, inter quos Gobat in tractatu de Indulgentia tract. 4. in Quinario n. 549. Itaque ego considero, si Regularibus, & monialibus concessa est Indulgentia plenaria in articulo mortis, undè sit, ut harum, & illorum plurimæ animæ torqueantur in Purgatorio, etsi fuerint in strictissimâ observantiâ cœnobitis? Utrique dicendum venit, perdifficile esse, assequi indulgentias Plenarias: Quod si dicamus Religiosos, ac Religiosas illas detentas fuisse in igne Purgatorii ob peccata Venialia; de quibus in hac vita habuerunt multam complacentiam, & nullum dolorem; sine quo in hac vita remitti Venialia non possunt quoad culpam, & per consequens neque quo ad pœnam; adeo ut quo ad utramque debeant purgari per satisfactionem in igne Purgatorii; ut docent Theologi, inter quos S. Thomas 3. p. quæst. 87. artic. 1. ad 2. Candidus disquisit. 24. art. 34. dub. 3. Emin. Cardin. Capisucchi Controvers. 27. quæst. 2. §. 14. & Collegium Salmanticen. tom. 11. de Sacramentis in genere tract. 6. cap. 5. num. 32. & 51. adhuc ex hac suppositione manifestius resultat necessitas assumendi voluntarias pœnitentiæ ad satisfaciendum in hac vita pro pœna temporali debita ex peccatis; attento quod eadem voluntariæ pœnalitates, & afflictiones valere possunt ad delendas etiam culpas veniales, vel excitando auxilia divina ad eas detestandas;

vel causando ipsis dolorem, & displicentiam saltem virtutalem, quæ satis est, ut remittantur quo ad culpam. Suarez de Pœnitent. disput. 11. sect. 3. Assert. 3. Collegium Salmanticen. d. capit. 5. num. 40. cumque Venialia fuerint hoc modo dimissa quo ad culpam; facilius est, immò certum, quod remittantur etiam quoad pœnam temporalem per Indulgentias plenarias, potissimum in articulo mortis.

DECISIO IV.

ARGUMENTUM.

Expenditur, quid, & quotuplex sit Satisfactio? Qui, & quot actus satisfactorii ad tria capita redacti, videlicet ad Jejunium, Orationem, & Eleemosynam, Agitur de Jejunio tùm Quadragesimali, tùm Quatuor temporum, ac Vigiliarum. Plures eruditiones circa Jejunium primitivorum Christianorum quo ad horam comedendi, quo ad qualitatem cibi, & potus. Ostenditur virtus Jejunii in satisfaciendo pro peccatis.

SUMMARIUM.

- 1 Satisfactio in genere sumpta quid sit? Et quotuplex? num. 4.
- 2 Satisfactio hominis Christiani an sit ex congruo, vel ex condigno?
- 3 Satisfactio an fieri possit per opera de Preceptis?
- 4 Satisfactio alia Antidotalis, alia Civilis, alia Criminalis?
- 5 Satisfactorii actus quinam sint?
- 6 Dolor intensus de peccatis remittit totam pœnam.
- 7 Jejunium, oratio, & eleemosyna sunt opera satisfactoria.
- 8 Jejunii valor, & fructus.
- 9 Ambrosiana Ecclesia cur incipiat Quadragesimam die Dominico?
- 10 Casinenses quare incipiant Quadragesimam feria 2. post Dominicam Quinquagesimæ?
- 11 Jejunia primitivorum Christianorum magis pœnalia circa horam comedendi, circa cibum, & circa potum.
- 12 Xerophagiis vescabantur Christiani in die jejunii.
- 13 Ova, ac lacticia an licita in Quadragesima?
- 14 Vigilia Sanctorum, ac Stationes undè dictæ?
- 15 Jejuniorum exempla, ac fructus.
- 16 Malachia Regis Hiberniæ anima in Purgatorio.
- 17 Anima Parochi defuncti 1639. in Purgatorio.
- 18 Jejunium in pane, & aqua quando imponendum à Confessariis?

Atenta itaque necessitate, & utilitate satisfaciendi in hac vita pro pœna temporali, quam solvere debet, qui peccavit; tum ob indignitatem peccati, quæ tanta est, ut etiam post remissionem dignum sit puniri aliqua alia pœna; tùm ob ordinationem Dei, qui sicut in remissione culpæ exercet suam misericordiam, sic in exactione pœnæ temporalis ostendit suam justitiam; demonstrare hic oportet, qui, & quot sint actus satisfactorii? seu quæ sint opera, quibus possumus satisfacere Divinæ Justitiæ prædictæ pœna temporali debita pro peccatis jam dimissis?

Pro